

Η ΚΡΥΦΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΓΗΠΑΙΔΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΡΕ ΓΑΜΩΤΟ ή ίντα έξυπνο πουλί ο βάτραχος α;

ΤΑ ΟΙΔΟΙΠΟΔΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΑΠΩΘΗΜΕΝΑ

«Ίσως είναι σημάδι τραγικής ειρωνείας το γεγονός ότι οι Κύπριοι υποχρεούνται όλο και συχνότερα να διαμορφώσουν αυτονομημένη, αποσπασμένη «εθνική συνείδηση» προπάντως μέσα από τις ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις με μια «μητέρα» που δεν τους έδωσε ποτέ πολλές ευκαιρίες να τη θεωρούν κάτι περισσότερο από «μητριά».

Από παλιά, πάντως, όταν κάποιες ομάδες κατέβαιναν στο νησί για να αντιμετωπίσουν κυπριακές, οι Ελλαδίτες στρατιώτες συνωστίζονταν στις εξέδρες των γηπέδων για να εκλιπαρήσουν εν χορώ «Ελλάς, Ελλάς θυμίσου μας και εμάς» αποσαφηνίζοντας ότι νοιώθουν ξένοι αλλοεθνείς υπηρετώντας στην Κύπρο».

Σχόλιο του Παντελή Μπονκαλα στην καθημερινή για το ΑΠΟΕΛ - ΑΕΚ.

Εισαγωγικό:

Βία, έκφραση και Δημόσιος χώρος

Σε μια κοινωνία όπου ο δημόσιος λόγος (πολιτικός, λογοτεχνικός, δημοσιογραφικός) αποφεύγει με τόσο φανατικό τρόπο να πιάσει (ή έστω να εκφράσει) τον πραγματικό σφυγμό των ανθρώπων, τα απωθημένα και οι κρυφοί ψίθυροι της κοινωνίας παραμένουν ακόμα στους ανοιχτούς δημόσιους χώρους της προσωπικής εμπειρίας. Στα καφενεία, στα γήπεδα, στις συγκεντρώσεις των γυναικών στις αυλές των σπιτιών για τον απογευματινό καφέ.

Τα γήπεδα ήταν και είναι ο πρωταρχικός χώρος κοινωνικής συνάθροισης, έκφρασης και εκτόνωσης στα πλαίσια του θεάματος. Δεν υπάρχει τίποτα για να ηρωοποιήσεις. Είναι ένα γκέττο. Όπως τα γκέττο στα οποία είναι εγκλωβισμένη η κυπριακή διάλεκτος. Και όμως, αυτό το γκέττο εκφράζει τις πραγματικές πολιτικές και ιδεολογικές διαμάχες, με τη φωνή των καθημερινών ανθρώπων, για δεκαετίες τώρα. Οι εξευτελισμένοι εθνικόφρονες του 74 επέμεναν να ανεμίζουν την ελληνική σημαία και να φωνάζουν «η Κύπρος είναι Ελληνική» μόνο στα γήπεδα, τη δεκαετία του 70. Και είναι στα γήπεδα που απέναντι κερκίδα ανεμίζει τη δεκαετία του 80 και του '90 την κυπριακή σημαία, σύμβολο βαθύτερων πολιτιστικών αλλαγών στην κυπριακή κοινωνία.

Ο επίσημος λόγος σιωπά και περιμένει τις εκλογές για να μαντρώσει τους οπαδούς-πρόβατα-ψηφοφόρους. Γι' αυτόν η κυπριακή κοινωνία είναι ακόμα παγωμένη στη δεκαετία του 40-50.

Σ' αυτά τα πλαίσια η απότομη άνοδος της βίας στα γήπεδα το '92 ίσως να είναι εκφραστική βαθύτερων διαδικασιών στην Κυπριακή κοινωνία. Γιατί το γήπεδο είναι το βαρόμετρο της ανδρικής,

τουλάχιστον, κουλτούρας εδώ πέρα. Χούλιγκανς δεν υπάρχουν στην Κύπρο - τουλάχιστον με την κλασική έννοια του Ευρωπαϊκού φαινομένου. Να εκφράζει άραγε αυτή η οργή των φίλαθλων και η διάθεση καταστροφής, βαθύτερα ρήγματα;

Σίγουρα ο αγώνας που σφράγισε το 1992 ήταν η αντιπαράθεση ΑΕΚ-ΑΠΟΕΛ. Εκτός του Ιστορικού γεγονότος ότι συνένωσε τους Ομονοιάτες και τους Αποελίστες ήταν και ένας παράδοξος συμβολικός λόγος για τις σχέσεις Κύπρου - Ελλάδας ή ίσως καλύτερα για τις σχέσεις της Κυπριακής Εθνικοφροσύνης με το «εθνικό κέντρο». Γι' αυτό άλλωστε και η κυπριοποίηση του «ρε γαμώτο». Το κείμενο που ακολουθεί είναι απλά ανίχνευση... ειρωνική ίσως αλλά και συμπονετική για αυτούς που πίστεψαν τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα.

Πολλά και διάφορα είδαμε και ακούσαμε τον τελευταίο καιρό για τη βία στα γήπεδα. Ένα κοινωνικό φαινόμενο που πάντα υπήρχε σαν εκτόνωση ή σαν κρυφή αλήθεια του τι κουβαλάει ο καθένας απ' την κοινωνία στο γήπεδο. Μια μερίδα του κόσμου που πηγαίνει σε ένα ποδοσφαιρικό αγώνα, με αφορμή την «αγάπη προς την ομάδα», όταν κρίνει πως έγινε αδικία εις βάρος της, εκτονώνεται βίαια, σε όποιον τους την βαρέσει. Σε μπάτσους, διαιτητές, αντιπάλους ή και σε υλικά πράγματα: αυτοκίνητα, μαγαζιά κλπ. Γιατί; Ίσως διότι εκεί έχουν την ευκαιρία, μέσα στην ανωνυμία του πλήθους, να εκφράσουν τι νιώθουν για την κοινωνία. Δεν είναι τυχαίο, το ότι φωνάζουν τους μπάτσους, δολοφόνους και γουρούνια. Είναι ίσως ο μόνος τρόπος να εκτονωθούν, χωρίς να σμληφθούν, χωρίς να φανερωθούν σαν άτομα. Λένε πράγματα, που αν τα ξεστόμιζαν φανερά σαν άτομα, θα τις έτρωγαν σαν άτομα, θα τις έτρωγαν άγρια και μάλιστα θα συλλαμβάνονταν. Εκεί έχουν την ευκαιρία να τα πουν χωρίς φόβο. Ε, και αν τύχει να τους τσακώσουν, το ξύλο με τους πολλούς «εν πιο γλυτζιήν». Και δικαιολογία τους. «Η ομάδα» βέβαια. Έρχονται λοιπόν οι αστυνομικοί, τα καλά παιδιά, να σταματήσουν τη βία ...με τη βία. Είναι πιο εύκολο και προτιμούν τον «εύκολο τρόπο».

Εκτός από την αύξηση της γενικότερης έντασης στα κυπριακά γήπεδα ξύλο πολύ «έππεσε» και στον αγώνα μεταξύ ΑΕΚ-ΑΠΟΕΛ στην Αθήνα, τελευταίως. Ουσιαστικά η ένταση που δημιουργήθηκε γύρω από εκείνο τον αγώνα ήταν η κορυφαία στιγμή της ποδοσφαιρικής ψύχωσης και παρεξήγησης. Γιατί δεν ήταν απλά εκτόνωση έγινε και εθνικό το θέμα. Ανάλογα επεισόδια έγιναν και παλαιότερα στην Κύπρο βέβαια, όπως στην ματς ΑΠΟΕΛ-ΑΕΛ του '88, (ξύλο, βρισίες, συγκρούσεις), και συμβαίνει και τώρα. Κάθε κοινωνία έχει τα απωθημένα της, τι να κάνουμε; Τότε άρχισαν και οι δημοσιογράφοι μας να ανακαλύπτουν «κυκλώματα χουλιγκανισμού» στην Κύπρο. Οι «άλλοι» όμως, αυτή τη φορά δεν είδαν το όλο ζήτημα σαν κοινωνικό φαινόμενο. Συμπέρασμα; «Οι ΑΕΚτζήδες ατίμασαν το Ελληνικό έθνος» με την συμπεριφορά τους προς τους Κυπρίους, που πήγαν να μοιραστούν με τους αδελφούς τους τον πόνο της χαμένης πατρίδας (Οι ΑΕΚτζήδες είναι πρόσφυγες από την Κων/πολη). Και όμως, ω φρίκη, ω ντροπή και οδύνη, οι πονεμένοι αδελφοί, δεν δίστασαν να δώσουν στα συγκινημένα αδέρφια τους, ένα «καλό σιέρι ξύλο», όπως το λέμε στα Κυπριακά. Κι' ενώ οι ΑΕΚτζήδες ζητούσαν προστασία από την ΟΥΕΦΑ, όταν θα ερχόντουσαν στην Κύπρο για τον επαναληπτικό, διότι άκουσαν για αιματοχυσίες και ξύλο που τους περίμενε, έκπληκτοι άκουσαν τους Έλληνες αδελφούς Κυπρίους, να δονούν τις κερκίδες του Μακαρείου, ενώ διεξαγόταν ο αγώνας, φωνάζοντας ηρωικά, (σίγουρα ηρωικά μετά από τόσο ξύλο που έφαγαν) πως η Κύπρος είναι ελληνική. Φανταστείτε δηλαδή, αν δεν ήταν ελληνική τι θα γινόταν, όταν έπαιζαν στην Αθήνα. Κάτι παρόμοιο με τον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1821. Ευτυχώς όμως που οι δικοί μας τις έτρωγαν και επέμεναν πως είναι Έλληνες. Ίσως αν δεν επέμεναν, να τους περνούσαν για Τούρκους και να τους σκότωναν.

Φυσικά, δεν ξέρω αν ο Κύπριος «Πεναλτάκιας» Στέφανος, την ώρα που τις έτρωγε από τους Ομονοιάτες στον γνωστό αγώνα ΑΠΟΛΛΩΝ-ΟΜΟΝΟΙΑ, θα γλύτωνε μερικές ξυλιές, αν φώναζε κι αυτός πως ήταν Έλληνας. Απεναντίας, νομίζω πως θα τις έτρωγε παραπάνω από τους Ομονοιάτες. Ενώ οι ΑΕΚτζήδες, έδειξαν κάποια μικρή κατανόηση στις απεγνωσμένες φωνές των ΑΠΟΕΛιστών.

Ας αναφέρω όμως, και κάτι πολύ αξιοπρόσεκτο. Οι Έλληνες ΑΠΟΕΛΙΣΤΕΣ στον τελικό με την ΑΕΚ στο Μακάρειο, κρατούσαν πανώ, το οποίο έφερε την εξής «ιστορική επιγραφή»:

«ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΡΕ ΓΑΜΩΤΟ». Καλά που τόλμησαν τα παιδιά, να βάλουν την παραστρατημένη θυγατέρα, πάνω από την «προστάτιδα μητέρα», μια φορά. Ίσως είναι η αρχή της αποδοχής της άσωτης κόρης. Ποιος ξέρει;

Και μια τελευταία παρατήρηση: Το «νικάμε, νικάμε, αλλά σας αγαπάμε» ακούστηκε από τους ΑΕΚτζήδες στον αγώνα αυτό, όταν προηγούνταν με 1-0 από το ΑΠΟΕΛ. Ε, είδες κύριε μου καλόπιασμα οι καλαμαράδες, άμα έκοψαν μέσα; Λαλούν σου νικούμεν, είμαστεν τζιαι στην Κύπρον, εν ώρα που εννα τις φάμεν, εν την γλυτώνουμεν. «Ίντα έξυπνονπουλλίν ο βάτραχος α;».

Τζίμος+Στέλλα

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Τραίνο στην πόλη \(Τεύχος 10\)](#), [Δεκαετία 1990-1999](#), [Λεμεσός, 1993](#), [Δημόσιοι Χώροι](#), [Ποδόσφαιρο](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:traino:no_10:gipedo

Last update: **2025/07/15 13:46**

